

Súd:	Správny súd v Bratislave
Spisová značka:	17Sas/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4020200317
Dátum vydania rozhodnutia:	11. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Katarína Šmahovská
ECLI:	ECLI:SK:SpSBA:2024:4020200317.2

Uznesenie

Správny súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX. XXXXXX XXXX, bytom C. D. E. XX, F., proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. G. H./XX-XXXX z XX. XXXXXXX XXXX takto

rozhodol:

- I. Správny súd v Bratislave žalobu žalobcu o d m i e t a .
- II. Žalovanému právo na náhradu trov konania a kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I.

1. Žalobou zo 6. februára 2019, doručenou Krajskému súdu v Nitre 12. februára 2019, žalobca žiadal preskúmať rozhodnutie Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „GR ZVJS“) č. G. H./XX-XXXX z XX. XXXXXXX XXXX a navrhol súdu zrušiť uvedené rozhodnutie a uložiť GR ZVJS povinnosť priznať mu starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. a takto realizovať právoplatný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2017, ktorý bol pre GR ZVJS záväzný.

2. Po výmene písomných vyjadrení žalovaného a žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením z 30. apríla 2019 č. k. 23Sa/12/2019 - 57 odmietol žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) v spojení s § 7 písm. a) SSP a žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal. Dospel k záveru, že neboli splnené procesné podmienky konania, lebo žalobca sa podanou žalobou domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia GR ZVJS (správneho orgánu prvého stupňa) z 24. októbra 2018, ktoré však nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu.

3. Proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2019 č. k. 23Sa/12/2019 - 57 podal žalobca kasačnú sťažnosť, na základe ktorej Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. mája 2020 sp. zn. 9Sžsk/77/2019 zrušil uvedené uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd vytkol krajskému súdu, že mal žalobcu v prvom rade poučiť o jeho procesných právach a povinnostiach, vrátane možnosti zvoliť si advokáta alebo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci a určiť mu na to primeranú lehotu. Keďže krajský súd takto nepostupoval, nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

4. V ďalšom konaní Krajský súd v Nitre postupoval v intenciách uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2020 sp. zn. 9Sžsk/77/2019 a poučil žalobcu o uvedených právach a povinnostiach (č. I. 80 spisu). Následne po výmene písomných vyjadrení žalovaného a žalobcu Krajský súd v Nitre rozsudkom z 29. novembra 2021 č. k. 23Sa/48/2020-128 žalobu zamietol a žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

5. Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. novembra 2021 č. k. 23Sa/48/2020-128 podal žalobca kasačnú sťažnosť, ktorej bolo vyhovené, keď rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2023 sp. zn. 7Ssk/61/2022 bol rozsudok Krajského súdu v Nitre z 29. novembra 2021 č.k. 23Sa/48/2020-128 zrušený a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP]. V odôvodnení uvedeného rozsudku kasačný súd poukázal na skutočnosť, že podstatou kasačnej sťažnosti nebola ani tak otázka vecnej správnosti napadnutého rozsudku, ale predovšetkým námietka, že správny súd preskúmal rozhodnutie žalovaného z 18. januára 2019, hoci žalobca žiadal preskúmať len rozhodnutie generálneho riaditeľstva z 24. októbra 2018. Kasačný súd poukázal, že sa v nedávnej dobe zaoberal podobnými námietkami žalobcu napríklad v rozsudku sp. zn. 7 Ssk 70/2022. Taktiež skonštatoval, že prerokovaná vec je podľa § 199 ods. 1 písm. h) SSP sociálnou vecou a podľa § 199 ods. 2 SSP má správny súd správnu žalobu fyzickej osoby v sociálnych veciach posudzovať neformálne. Podotkol však, že podstatou neformálneho posúdenia žaloby je však len zníženie štandardu požiadaviek kladených na podanie fyzickej osoby, nie však povinnosť správneho súdu presvedčať žalobcu o prípadnej mylnosti jeho právneho názoru dovtedy, kým žalobca žalobu neupraví v súlade s názorom súdu (uznesenie Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 6 Ssk 5/2022, publikované pod č. 37/2022 ZNSS).

6. Ďalej kasačný súd vytkol krajskému súdu, že nesmel ignorovať opakovane a jasne prejavenu vôľu žalobcu, že predmetom prieskumu má byť rozhodnutie generálneho riaditeľstva ako prvostupňového orgánu, a nie rozhodnutie žalovaného ako odvolacieho orgánu. Povinnosťou správneho súdu bolo vychádzať z toho, že žalobca chcel preskúmať toto rozhodnutie, a vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu mal skúmať aj naplnenie procesných podmienok (porov. § 97 SSP). Pokiaľ tak správny súd neurobil a bez ďalšieho vzal za predmet prieskumu rozhodnutie žalovaného, nerešpektoval dôsledne citované ustanovenie a rozhodol vo veci samej bez toho, aby na to boli splnené podmienky. Správny súd tak podľa kasačného súdu dospel k nesprávnemu záveru, keď správnu žalobu vecne prejednal a rozhodol o nej vo veci samej (§ 133 ods. 1 SSP) bez toho, aby riadne ustálil predmet prieskumu a procesné podmienky na také konanie.

7. Správny súd v Bratislave predovšetkým konštatuje, že s odkazom na zákon č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o správnych súdoch“) sa okrem iného zriadil aj Správny súd v Bratislave. Podľa § 3 ods. 1 zákona o správnych súdoch správne súdy začnú svoju činnosť 1. júna 2023. V zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona o správnych súdoch prešla právomoc z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave. Predmetná právna vec tak prešla na Správny súd v Bratislave.

8. Po vrátení veci Správnomu súdu v Bratislave sa správny súd opätovne oboznámil s obsahom spisového materiálu, ako aj s obsahom rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2023 sp. zn. 7Ssk/61/2022, a skúmajúc procesné podmienky konania dospel k záveru, že žalobu je potrebné podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP v spojení s § 7 písm. a) SSP odmietnuť.

9. V danej veci správny súd koná o správnej žalobe žalobcu v sociálnych veciach podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP.

10. Podľa § 202 ods. 2 prvej vety SSP správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne.

11. Podľa § 7 písm. a) SSP správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

12. Podľa § 97 SSP ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

13. Podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP, správny súd uznesením odmieta žalobu, ak je neprípustná.

14. Podľa § 180 ods. 1 SSP, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku, ak je žalobcom fyzická osoba alebo právnická osoba. Ak osobitný predpis nepripúšťa riadny opravný prostriedok, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie alebo opatrenie.

15. Správny súd, viazaný právnym názorom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, skôr ako pristúpil k vecnému vybaveniu správnej žaloby, ustálil, aj na základe uznesenia z 27. novembra 2023 č.k. 17Sas/2/2023-170, ktorým podľa § 59 a nasl. SSP odstraňoval vady podania žalobcu zo 6. februára 2019 spočívajúce v nesprávnom označení predmetu prieskumu (nakoľko doposiaľ k takému postupu zo strany súdu nedošlo), že žalobca jasne, opakovane a konštantne prejavil svoju vôľu iniciovať a docieľiť súdny prieskum prvostupňového rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorým je rozhodnutie GR ZVJS č. G. H./XX-XXXX z XX. XXXXXXX XXXX.

16. V nadväznosti na ustálenie predmetu prieskumu správny súd zdôrazňuje, že správne súdnictvo vychádza zo zásady subsidiarity súdneho prieskumu, teda súdna ochrana nastupuje až v tom okamihu, keď sa už účastník správneho konania nemôže domôcť svojich práv v rámci správneho konania uplatnením prípustných riadnych opravných prostriedkov. V rámci správneho konania treba za vyčerpanie riadnych opravných prostriedkov považovať až rozhodnutie o nich v rámci druhostupňového konania na príslušnom správnom orgáne. Následne je možné správnu žalobu podať až proti takémuto rozhodnutiu podľa príslušných ustanovení SSP, t. j. v tomto prípade možnosť podania správnej žaloby proti rozhodnutiu vydanému odvolacím správnym orgánom o podanom opravnom prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu, ak vydané rozhodnutie žalobca nepovažoval za zákonné.

17. Správny súd zdôrazňuje, že konanie v správnom súdnictve je prostriedkom ultima ratio, a teda ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov právnych vzťahov súdom nastupuje až po zlyhaní všetkých zákonných prostriedkov nápravy v rámci správneho konania. Konštrukcia Správneho súdneho poriadku preto vychádza z požiadavky vyčerpania prípustných opravných prostriedkov v zmysle ustanovenia § 7 písm. a) SSP, t. j. správne súdy preskúmajú až právoplatné, resp. konečné rozhodnutia správnych orgánov.

18. Preskúmaním napadnutého prvostupňového rozhodnutia, ktoré bolo priložené k žalobe, správny súd zistil, že ide o rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa, čo preukazuje i poučenie rozhodnutia, v zmysle ktorého je možné proti danému rozhodnutiu podať riadny opravný prostriedok, t. j. odvolanie do 15 dní od doručenia rozhodnutia orgánu, ktorý rozhodnutie vydal. Rozhodnutie je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, čo vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia § 7 písm. a) SSP. Z vyššie uvedených dôvodov preto správny súd dospel k záveru, že správnu žalobou napadnuté rozhodnutie nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu.

19. Správny súd reflektuje na argumentáciu žalobcu, podľa ktorej boli jeho subjektívne práva porušené výlučne napadnutým prvostupňovým rozhodnutím ktorého súdny prieskum zákonnosti žiada a tieto námietky by samozrejme zo strany správneho súdu nezostali nepovšimnuté, pokiaľ by ich žalobca namietal spôsobom predpokladaným relevantnými ustanoveniami SSP. Administratívne konanie je totiž ovládané princípom jednoty prvostupňového a odvolacieho konania, ktoré sa posudzujú ako jeden celok. Vychádzajúc z ustanovenia § 191 ods. 3 SSP je preto možné zrušiť aj prvostupňové rozhodnutie orgánu verejnej správy (pokiaľ by to žalobca navrhol), avšak iba súčasne spolu s druhostupňovým rozhodnutím, voči ktorému by správna žaloba smerovala. Na druhej strane, samo prvostupňové rozhodnutie (voči ktorému zákon pripúšťa podanie riadneho opravného prostriedku) možno podrobiť prieskumu iba v rámci administratívneho konania.

20. Keďže žalobca aj napriek poučeniu správneho súdu zotrval na podanej správnej žalobe v jej pôvodnom znení, smerujúcej voči napadnutému prvostupňovému rozhodnutiu GR ZVJS, správny súd nemal inú možnosť ako z takto jasne prejavenej vôle žalobcu vychádzať, a teda aj z požadovaného žalobného návrhu a preskúmaného rozhodnutia. Za tohto procesno-právneho stavu správny súd musel správnu žalobu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP v spojení s § 7 písm. a) SSP odmietnuť.

21. Záverom správny súd poukazuje na početné obdobné súdne konania, ktorých účastníkom bol sám žalobca, a v ktorých sa neúspešne domáhal súdneho prieskumu prvostupňového rozhodnutia orgánu verejnej správy (napríklad konania vedené na krajskom súde pod sp. zn. 23Sa/101/2019, sp. zn. 22Sa/7/2022 a sp. zn. 23Sa/46/2021 ktoré boli skončené odmietnutím správnej žaloby ako

neprípustnej). V jednom z posledných konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 22Sa/19/2022, krajský súd správnu žalobu odmietol postupom podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP ako neprípustnú, pričom Najvyšší správny súd rozhodujúc o kasačnej sťažnosti žalobcu v uznesení sp. zn. 6Ssk/65/2023 z 20. apríla 2023 konštatoval, že krajský súd nepochybil, pokiaľ správnu žalobu smerujúcu voči prvostupňovému rozhodnutiu (hoci za súčasného využitia riadneho opravného prostriedku žalobcom a existencie druhostupňového rozhodnutia o odvolaní) odmietol.

22. O trovách konania správny súd rozhodol II. výrokom uznesenia podľa ustanovenia § 175 ods. 1 v spojení s § 171 ods. 1 SSP tak, že žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania ako aj kasačného konania, a to aj napriek tomu, že žalobca procesne zaviniť odmietnutie žaloby (v dôsledku neodstránenia väd podania žalobca procesne zaviniť odmietnutie žaloby pre jej neprípustnosť), keďže žalovanému žiadne trovy konania nevznikli. Správny súd mal síce podľa ustanovenia § 175 ods. 1 SSP rozhodovať len o nároku na náhradu trov konania, ale v takom prípade by o výške náhrady trov konania po právoplatnosti rozhodnutia musel rozhodovať podľa § 175 ods. 2 SSP správny súd (konajúc vyšším súdnym úradníkom), a to napriek tomu, že už v čase rozhodovania správneho súdu o ich nároku je zrejmé, že žalovanému žiadne trovy konania nevznikli. Z uvedeného dôvodu, v súlade so zásadou hospodárnosti konania (§ 5 ods. 7 SSP), správny súd už týmto uznesením súčasne rozhodol, že žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva.

Poučenie:

Doručené uznesenie je právoplatné (§ 151 ods. 2 SSP).

Proti tomuto uzneseniu možno podať kasačnú sťažnosť v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia na Správny súd v Bratislave.

Kasačná sťažnosť nie je prípustná, ak sa opiera o iné dôvody, ako sú uvedené v § 440, ak sa opiera o dôvody, ktoré sťažovateľ neuplatnil v konaní pred správnym súdom, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, hoci tak urobiť mohol, ak smeruje len proti dôvodom rozhodnutia správneho súdu. (§ 439 SSP)

V kasačnej sťažnosti sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 57 SSP) uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy bolo napadnuté rozhodnutie doručené sťažovateľovi, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

V konaní o kasačnej sťažnosti musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 1 SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.